

حمایت عباس توفیق از هادی حیدری

عباس توفیق، سردبیر پیشین مجله توفیق و قدیمی ترین کاریکاتوریست زنده ایران، از هادی حیدری، روزنامه‌نگار و کاریکاتوریست شناخته‌شده، حمایت کرد. توفیق در واکنش به تشکیل پرونده قضائی علیه حیدری نوشته است: «کاریکاتوریست جوان باذوق، هادی حیدری، در صفحات شخصی اش (و حتی نه در روزنامه‌ها) کاریکاتوری از رئیس جمهور پزشکیان کشیده است که وارونه سوار خری شده و روی خر نوشته شده است: وفای. آن وقت علیه او اعلام جرم کرده‌اند، کاریکاتور را توهین آمیز توصیف کرده‌اند و علیه او پرونده قضائی تشکیل داده‌اند.» توفیق در نوشته خود یادآور شده است: «در جهان امروز، در دنیای متمدن نه‌تنها شکایت از یک کاریکاتوریست به دادگستری اصلاً خنده‌دار است، بلکه رئیس جمهورها از کاریکاتوریست‌ها تجلیل می‌کنند و به آنها جایزه می‌دهند... آن وقت در کشور ما به جای اینکه رئیس جمهور جلوی این کار را بگیرد، طفلک کاریکاتوریست بی‌پناه، برای پاک کردن گناه اش این کاریکاتور را از صفحات شخصی خودش حذف کرده. او در پایان آورده است: «این گونه رفتارها به معنای آن است که حتی شوخی‌ها نیز در ایران آزاد نیست.»

اعلام فهرست اولیه بوکر ۲۰۲۵

فهرست ۱۳ اثر نامزد جایزه بوکر ۲۰۲۵ از نویسندگان مختلف اعلام شد. رادی دویلن، نویسنده و برنده جایزه بوکر سال ۱۹۹۳ ریاست هیئت‌داوری جایزه امسال را برعهده دارد. در این دوره، ۱۳ اثر از نویسندگانی از ۹ کشور مختلف شامل آلبانی، کانادا، هند، مالزی، اوکراین و انگلیس به فهرست بلندار یافته‌اند. آثاری چون «اشکال عشق» (کلر ادام)، «جنوب» (تاش او)، «سوءبرداشت» (لیدیا خوجا) و «پایان پبندی» (ماریا روا) در میان برگزیدگان دیده می‌شوند. «تاش او» برای سومین بار با رمان «جنوب» به فهرست بلند راه یافته و در صورت کسب جایزه ۵۰ هزار پوندی بوکر، نخستین نویسنده مالزیایی برنده خواهد شد. این کتاب‌ها با محوریت موضوعاتی چون هویت، فردیت و ملیت روایت‌هایی نوآورانه و جذاب ارائه داده‌اند. فهرست کوتاه، ۲۳ سپتامبر و برنده نهایی، ۱۰ نوامبر اعلام خواهد شد. جایزه بوکر، یکی از معتبرترین جوایز ادبی جهان است که به آثار داستانی‌ای که به زبان انگلیسی در انگلستان و ایرلند منتشر شده باشند، تعلق می‌گیرد.

بازگشت سام ریمی به سینمای وحشت

سام ریمی، کارگردان مشهور ژانر ترسناک و اکشن، پس از گذشت ۱۲ سال از آخرین فیلم بلند خود در ژانر وحشت، با پروژه‌ای جدید به دنیای سینما بازمی‌گردد. ریمی که به سلطان وحشت شناخته می‌شود و در کارنامه خود آثاری چون «مرده شصیر ۱»، «ارتش تاریکی» و «مرا به دوزخ بکشان» را دارد، حالا با فیلم «کمک بفرستید» که به عنوان بازگشت او به دنیای وحشت شناخته می‌شود، علاقه‌مندان به ژانر سینمایی وحشت را هیجان زده کرده است. این فیلم داستان لیلند، یک کارمند زن را روایت می‌کند که همراه رئیس خود، در یک جزیره دورافتاده گرفتار می‌شود. ریمی در این اثر به سبک ویژه خود که ترکیب خشونت و طنز است، بازگشته است. باتوجه به موفقیت‌های پیشین ریمی و نظرات مثبت از نخستین نمایش آزمایشی فیلم، به نظر می‌رسد فیلم «کمک بفرستید» می‌تواند موفقیت دیگری در کارنامه این کارگردان بر جسته باشد.

فرهنگ

CULTURE

۱۴

بی‌مهرگانی که حیات ما وابسته به آن‌هاست

نگاهی مختصر به روایت زندگی حشره‌ها در «ویز، نیش، گاز»

فاطمه باباخانی

روزنامه‌نگار

روز، وقتِ وز وز مگس‌ها و زنبورها بود، گاهی هم صدای ملخی در میان سبزی‌های پیچید. شب‌ها صدای «سوسک ریشه» همه فضای حیاط را پُر می‌کرد، کافی بود برای ثانیه‌ای در باز باشد تا داخل شود و خودش را به پرده توری جلوی پنجره بچسباند. ما به زحمت از پرده جدا و در حیاط رهاسازی می‌کردیم! علیرضا نادری حشره‌شناس به من گفت، این سوسک آفت بوده و از ریشه درختان حیاط خانه ما تغذیه می‌کرده است، بنابراین نباید از نشنیدن صدایش در این سال‌ها غصه‌ای به دل راه دهم، بلکه غیاب‌اش را به فال نیک بگیرم.

تنها سوسک‌های ریشه نبودند که راه‌شان را به خانه ما باز می‌کردند، خر‌خاکی‌ها گوشه‌فرش مدام در رفت‌وآمد بودند، گاه آبدزدکی هم خودش را به آنها می‌رساند یا در میانه گل‌های فرش گشتی می‌زد. عنکبوت‌ها هم در همان حوالی بودند و تقاطع دو دیوار پیدایشان می‌شد. آنها که بزرگ‌تر بودند تورهایشان را در فاصله دیوار و سقف می‌افتند و کوچک‌ترها به موازات عنکبوت‌های بزرگ‌تر در حفاصل دیوار و کف خانه، توری برای گرفتن سایر حشرات پهن می‌کردند. کندوی زنبورها در پشت‌بام حمام بود، لانه مورچه‌ها هم در گوشه‌گوشه حیاط! گاهی هم سرگیغ غلغلی در حال انجام ماموریت خطیرش در میانه حیاط پیدایش می‌شد. در دستشویی گوشه حیاط، پیش می‌آمد که سوسکی به پشت افتاده را ببینیم، باید کمک‌اش می‌کردیم تا سرپا شود و پی زندگی‌اش برود. پدر که بیل می‌زد انواع و

اقسام کرم‌ها از دل خاک بیرون می‌زدند. فضای خانه، شب‌ها از پشه‌ها پُر بود، باید دست و پایمان را زیر ملحفه سفت می‌پیچیدیم همچنان که روزها مگس‌ها از آدامان نمی‌گذاشتند، با چنین تجربه‌ای از کودکی، کتاب «ویز، نیش، گاز» نوشته آنه اسوردروپ-تاگسون، استاد دانشگاه نروژی علوم زیستی (NMBU)، با ترجمه کاوه فیض‌الهی را دست گرفتیم. پیش‌تر دیگر کتاب‌های ترجمه‌شده توسط فیض‌الهی که آنها هم توسط نشر نو ترجمه شده‌اند را خوانده بودم، بااین حال «ویز، نیش، گاز» اثری متفاوت است.

معرفی کتاب

ویز، نیش، گاز نویسنده:

آنه اسوردروپ تاگسون

مترجم: کاوه فیض‌الهی

انتشارات: نشر نو

قیمت: ۴۵۰ هزار تومان

کتاب پنجشنبه

▼ تارهایی قوی‌تر از فولاد

«حشرات شگفت‌انگیز، پیچیده، جالب، غیرعادی، سرگرم‌کننده، جذاب و بی‌همتا هستند و همواره ما را حیرت‌زده می‌کنند، یک‌بار حشره‌شناسی کانادایی گفته بود که دنیا پر از شگفتی‌های کوچک است اما خالی از چشم‌هایی که تماشایشان کند.» اینها آخرین جمله‌های «ویز، نیش، گاز» است، کتابی که در هفت بخش سرراغ آناتومی‌پدن، قرارهای عاشقانه و جفت‌گیری، زنجیره غذایی، چرخه مرگ و زندگی حشرات، مسابقه بی‌پایان حشرات و گیاهان، تغذیه ما از این موجودات و کاربرد حشرات در صنایع رفته است. در «ویز، نیش، گاز» وارد دنیای پیچیده انواع و اقسام این گونه‌های بی‌مهره می‌شویم، اینکه چطور در سال ۱۲۳۵ میلادی مگس‌های لاشه‌خوار، یک معمای جنایی را حل کردند. در آن سال در یک دهکده چینی کوچک، مردی بی‌رحمانه با داس کشته شد. دهقانان محلی فراخوانده شدند تا یک جاسگرد آیند. فکر می‌کنید مگس لاشه‌خوار چطور قاتل را لوداد؟ کار آگاهان، دهقان‌ها را نگه داشتند و از آنجا که روزی گرم و آفتابی بود، طولی نکشید که مگس‌ها از راه رسیدند و همه آنها روی یک داس نشستند. آنها با حس بویایی بی‌همتاى خود، جذب همان مقدار ناچیز خون شده بودند. تلاش دهقان برای از بین بردن رد جنایت، کافی نبود. سایر اقسام حشرات هم به کمک کار آگاهان آمدند اما از آنجا که دنیای حشرات فراتر از دنیای جرم و جنایت است، می‌توانید کتاب را تهیه کرده و باقی موارد را خودتان بخوانید. دنیای عنکبوت‌ها هم شگفتی‌های خودش را دارد، نمونه‌اش همین تارهای ساده که به‌راحتی از کنار آن می‌گذرید. این تارها به‌نسبت وزن شان شش برابر قوی‌تر از فولاد هستند و در عین حال از کشسانی بسیاری

اقتصاد، تاریخ و آینده

نیلوفر نادری

مترجم و روزنامه نگار

کتاب «تاریخ فشرده اقتصاد» نوشته اندرو لی، سفری روشن و فشرده در تحولات و تفکرات اقتصادی است که در آن اقتصاد به‌عنوان داستانی انسانی و اجتماعی، نه مجموعه‌ای از فرمول‌ها و اعداد روایت می‌شود. این اثر، مفاهیم پیچیده اقتصاد را به زبان ساده و منسجم برای خوانندگان عمومی و علاقه‌مندان توضیح می‌دهد و در عین حال، دقت و عمق لازم را حفظ می‌کند؛ کتابی ۲۴۰ صفحه‌ای که سهند سلطاندوست ترجمه‌اش و نشر مرکز، منتشرش کرده است. نویسنده در این کتاب سه هدف عمده دارد: روایت چگونگی پدید آمدن سرمایه‌داری و نظام بازار، بررسی اندیشه‌ها و شخصیت‌هایی که به رشته اقتصاد شکل دادند و ترسیم تأثیر نیروهای اقتصادی بر تاریخ جهان. او تلاش می‌کند روایتی روشن، منسجم و در عین حال آموزنده از روند شکل‌گیری اقتصاد مدرن ارائه دهد؛ روایتی که از آغاز تمدن بشری شروع می‌شود و تا اقتصاد جهانی امروز امتداد پیدا می‌کند.

▼ سه هدف، یک روایت

نقطه آغاز این روایت، انقلاب کشاورزی است؛ تغییری بنیادین که حدود ۱۰ هزار سال پیش رخ داد و انسان را از زیست چرخشی شکار و گردآوری، به یکجانشینی و کشاورزی سوق داد. این دگرگونی نه تنها امکان تولید مازاد غذا را فراهم آورد، بلکه باعث تخصصی شدن مشاغل، شکل‌گیری بازارهایپیدایش ساختارهای اقتصادی ابتدایی شد. لی، این مقطع را «دگرگونی بزرگ» می‌نامد، زیرا زیربنایی برای

معرفی کتاب

تاریخ فشرده اقتصاد

نویسنده: اندرو لی

مترجم: سهند سلطاندوست

انتشارات: مرکز

قیمت: ۳۱۰ هزار تومان

پیدایش نهادهای اجتماعی و اقتصادی پیچیده‌تری شد که بعدها به ایجاد نظام سرمایه‌داری مدرن انجامید. در همین چارچوب، نویسنده مفاهیم کلیدی چون «مزیت نسبی» را به زبان ساده توضیح می‌دهد؛ مفهومی که شالوده تجارت بین‌المللی و بهره‌وری بیشتر در تقسیم‌کار جهانی است. توسعه پول، شکل‌گیری بازارهای اولیه و ظهور تبادلات غیرمستقیم نیز از دیگر تحولات اقتصادی این دوران هستند که در کتاب به دقت بررسی شده‌اند. در ادامه، کتاب به تحولات شتاب‌زده‌ای می‌پردازد که با انقلاب صنعتی آغاز شد، نوآوری‌های فناوریانه‌ای مانند موتور بخار و چاپخانه، نحوه تولید و گردش اطلاعات را دگرگون کردند و موجب مهاجرت جمعیت‌ها به شهرها، رشد سریع صنایع و ظهور بازارهای پیچیده‌تری شدند. اما،ی فقط به بیان دستاوردهای این دوران بسنده نمی‌کند. او بانگاهی انتقادی، به پیامدهای منفی این رشدی سابقه‌نیز توجه دارد؛ از افزایش نابرابری گرفته تا بحران‌های محیط‌زیستی و ناپایداری‌های اقتصادی که همچنان گریبانگیر جوامع هستند. اوسیس به بررسی اندیشه‌هایی می‌پردازد که در شکل‌گیری علم اقتصاد مؤثر بوده‌اند. او آدام اسمیت را به عنوان چهره‌ای کلیدی معرفی می‌کند که با طرح مفهوم «دست نامرئی»، نقش بازار آزاد را در نظم‌دهی به فعالیت‌های اقتصادی بر جسته کرد. در مقابل، جان مینارد کینز، نظریه‌پردازی بود که با تکیه بر تجربه رکود بزرگ دهه ۱۹۳۰، بر ضرورت دخالت دولت در اقتصاد و

▼ پرسش‌های تاریخی، پاسخ‌های اقتصادی

در کنار این‌ها، کتاب به برخی مفاهیم و موضوعات کمتر شناخته‌شده اما پُر اثر نیز می‌پردازد. مثلاً اینکه چگونه اختراع گاوآهن در جوامع کشاورزی، نابرابری جنسیتی را افزایش داد، یا چگونه بیماری‌ها، مسیر استعمار و گسترش امپراتوری‌ها را تعیین کردند. حتی ظهور آسمان‌خراش‌ها در شهرهای آمریکا، به‌عنوان نشانه‌ای از تمرکز سرمایه و تغییر در کارکرد زمین، در این تحلیل گنجانده شده است. این نگاه همه‌جانبه باعث می‌شود کتاب از سطح صرف‌فناظر عبور کند و به تارهای اجتماعی اقتصاد را روشن‌تر کند. در فصل‌های مختلف، لی نشان می‌دهد که بسیاری از تحولات بزرگ تاریخی- از جنگ‌ها گرفته تا مهاجرت‌ها و استعمار- بدون در نظر گرفتن محرک‌های اقتصادی، قابل فهم نیستند. مثلاً به این پرسش می‌پردازد که چرا استعمار اروپا بر قاره آفریقا غالب شد و نه برعکس، یا چه عواملی به بروز موانع تجاری و مهاجرتی در دهه ۱۹۳۰ منجر شد. حتی دلایل پیروزی متفقین در جنگ جهانی دوم نیز در چارچوب توان اقتصادی تحلیل شده است. چنین پرداختی‌هایی نشان می‌دهند که فهم اقتصاد به ما کمک می‌کند تا تاریخ را نه فقط از دید قدرت و سیاست، بلکه از زاویه منابع، تولید و تخصیص هم‌درک کنیم.

▼ نقطه‌های تاریک تاریخ اقتصاد

کتاب بخش مهمی را به تحلیل بحران‌های بزرگ اقتصادی اختصاص داده است. لی معتقد است که هیچ بحران بزرگی، بدون علل ریشه‌ای و ساختاری به‌وجود نمی‌آید و این علل معمولاً شامل سیاست‌های اقتصادی نادرست، شوک‌های خارجی و ساختارهای مالی آسیب‌پذیر هستند. بحران بزرگ دهه ۱۹۳۰ در این کتاب به تفصیل بررسی شده است؛ جایی که سیاست‌های پولی سختگیرانه، سقوط بانک‌ها و کاهش تقاضای جهانی باعث تشدید رکود اقتصادی شدند. او همچنین به تقدسیاست‌های تجاری محافظه‌کارانه و واکنش‌های نامناسب دولت‌ها در آن زمان می‌پردازد.